

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри фінансів
і кредиту

Протокол № 1 від 02.09.2024 р.

ПОГОДЖЕНО

Проректор з навчально-методичної
роботи

Каріна НЕМАШКАЛО

ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛІНГ
робоча програма навчальної дисципліни (РПНД)

Галузь знань	07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність	072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»
Освітній рівень	другий (магістерський)
Освітня програма	«Фінанси і кредит»

Статус дисципліни
Мова викладання, навчання та оцінювання

обов'язкова
українська

Розробник:
к.е.н., доцент

Наталія САБЛІНА

В.о. завідувача кафедри
фінансів і кредиту

Світлана ЛЕЛЮК

Гарант програми

Ірина ЖУРАВЛЬОВА

Харків
2024

Вступ

Фінансовий контролінг спрямований на інформаційну підтримку фінансових рішень, які передбачають використання аспектів бюджетування, планування та прогнозування, управлінського обліку, діагностики фінансового стану, інвестор-рілейшнз, управління фінансовими ризиками підприємства та внутрішнього контролю, які в сукупності забезпечують координацію окремих підсистем управління й зорієнтовані на оптимізацію прийняття обґрунтованих фінансових рішень і зростання вартості компанії. У результаті вивчення дисципліни здобувачі отримають базові знання з організації фінансового контролінгу, оцінки результативності фінансово-господарської діяльності підприємства та системи мотивації, методів і прийомів функціональної підтримки управлінських рішень щодо оптимізації витрат, інструментах розрахунку та планування фінансових результатів і платоспроможності, які інтегруються в систему бюджетування, сутності діагностики фінансового стану та її місця в системі контролінгу на підприємстві, концепції стратегічного фінансового контролінгу і системи збалансованих показників.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Фінансовий контролінг» є формування у здобувачів теоретичних знань, які пов'язані з концепцією фінансового контролінгу, практичних навичок прийняття обґрунтованих управлінських рішень на основі інформації контролінгової системи і професійних компетентностей щодо організації фінансового контролінгу на підприємстві.

Завдання навчальної дисципліни полягають у наступному: володіння теоретичними аспектами функціонування системи фінансового контролінгу; володіння загальнонауковими та специфічними дослідницькими прийомами фінансового контролінгу; володіння бенчмаркінговими технологіями, технологіями фінансової діагностики ефективності контролінгової системи; імплементації системи управління витратами на підприємстві; володіння та застосування інструментарію оцінювання результативності діяльності; володіння аналітичним та методичним забезпеченням фінансових рішень.

Об'єктом навчальної дисципліни є сучасні теорії та практика організації оперативного та стратегічного фінансового управління підприємством на основі системи фінансового контролінгу.

Предметом навчальної дисципліни є методологічні засади, інструменти та механізми фінансового контролінгу, що забезпечують інформаційну підтримку процесів прийняття та реалізації оперативних і стратегічних управлінських рішень на підприємстві, спрямованих на підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності, оптимізацію витрат, управління ризиками та досягнення сталого зростання вартості бізнесу.

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна, визначено в табл. 1.

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна

Результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти
ПР03	СК2, СК10
ПР08	СК8
ПР09	СК10
ПР10	СК2
ПР11	СК6
ПР14	СК10

де, ПР03. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності

ПР08. Вміти застосовувати інноваційні підходи у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та управляти ними.

ПР09. Застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

ПР10. Здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання.

ПР11. Застосовувати поглиблені знання в сфері фінансового, банківського та страхового менеджменту для прийняття рішень.

ПР14. Здійснювати стратегічний, оперативний фінансовий контролінг та смарт-контролінг.

СК2. Здатність використовувати теоретичний та методичний інструментарій для діагностики і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання.

СК6. Здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при розв'язанні складних задач і проблем у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку

СК8. Здатність застосовувати інноваційні підходи в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

СК10. Здатність до організації системи фінансового контролінгу на суб'єкті господарювання та її адміністрування.

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Фінансовий контролінг у системі управління підприємством

Тема 1. Фінансовий контролінг як інструмент управління підприємством

Сутність контролінгу та його необхідність в системі прийняття фінансових рішень. Етапи розвитку контролінгу. «Контролінг» і «контроль» – тотожність та протилежність. Міжнародний досвід формування системи фінансового контролінгу.

Критерії прийняття управлінських рішень. Управлінський облік у системі фінансового контролінгу.

Функціональні та інституційні аспекти контролінгу. Завдання та функції контролінгу. Методичне забезпечення фінансового контролінгу.

Тема 2. Організація фінансового контролінгу на підприємстві

Основні етапи впровадження фінансового контролінгу на підприємстві. Моделі організаційних структур управління та їх вплив організаційної структури підприємства на організацію фінансового контролінгу. Служба фінансового контролінгу на підприємстві: склад, структура.

Фінансовий контроллер: завдання, права, функції, обов'язки. Центри відповідальності та особливості їх формування на підприємстві.

Змістовий модуль 2. Прийняття управлінських рішень в системі фінансового контролінгу

Тема 3. Оцінка результативності фінансово-господарської діяльності та системи мотивації

Контролінг поведінки. Методи та інструменти зменшення інформаційної асиметрії та нейтралізації конфліктів інтересів. Інструментарій контролінгу поведінки.

Система вимірювання результативності діяльності. Система мотивації та матеріальної винагороди. Показники оцінки ефективності, їх функції. Система фінансових індикаторів.

Традиційні показники (прибуток та рентабельність) оцінки ефективності діяльності, їх недоліки при оцінюванні результатів діяльності підприємства.

Тема 4. Контролінг управління витратами в системі фінансового управління підприємством

Сутність контролінгу управління витратами і його роль у прийнятті фінансових рішень. Системи калькулювання витрат підприємства.

Система калькулювання за повними витратами. Розподіл витрат, вибір бази розподілу витрат. Методи розподілу непрямих витрат. Метод розрахунку ставки розподілу непрямих витрат.

Система калькулювання часткових витрат. Система директ-костинг в управлінні витратами підприємства. CVP-аналіз у системі прийняття управлінських рішень. Аналіз чутливості й операційний важіль. Управління витратами із застосуванням методу ABC.

Тема 5. Бюджетування як інструмент фінансового контролінгу

Бюджетування у системі фінансового контролінгу. Принципи, функції, характеристики бюджетування.

Майстер-бюджет: основні, допоміжні, зведені; гнучкі, фіксовані. Бюджетування ліквідності, планування фінансових результатів.

Постановка системи бюджетування. Методи бюджетування, їх сутність та недоліки. Етапи бюджетування на підприємстві.

Тема 6. Фінансова діагностика в системі контролінгу

Місце діагностики фінансового стану в системі контролінгу. Підходи до діагностики фінансового стану підприємства. Традиційний підхід фінансової діагностики.

Інтегральні методи діагностики фінансового стану підприємства.

Система рейтингової оцінки фінансового стану підприємств.

Оцінка ефективності моделі фінансової діагностики підприємства.

Тема 7. Стратегічний фінансовий контролінг

Сутність і завдання, цілі стратегічного фінансового контролінгу. Зв'язок фінансових цілей зі стратегією підприємства.

Система збалансованих показників. Стратегія розвитку на основі збалансованої системи показників. Карти збалансованих показників.

Характеристика альтернативних концепцій реалізації стратегії підприємства.

Перелік практичних (семінарських) та лабораторних занять / завдань за навчальною дисципліною наведено в табл. 2

Таблиця 2

Перелік практичних (семінарських) та лабораторних занять / завдань за навчальною дисципліною

Назва теми	Зміст
Тема 1.	Семінарське заняття на тему «Роль контролінга в системі управління підприємством»
Тема 2.	Семінарське заняття на тему «Організаційно-економічні основи контролінгової діяльності на підприємстві» Практичне заняття за темою: Організація фінансового контролінгу на підприємстві.
Тема 3.	Практичне заняття за темою: Оцінка результативності фінансово-господарської діяльності та системи мотивації.
Тема 4.	Практичне заняття за темою: Контролінг управління витратами в системі фінансового управління підприємством.
Тема 5.	Лабораторна робота за темою: Бюджетування як інструмент фінансового контролінгу.
Тема 6	Практичне заняття за темою: Фінансова діагностика в системі контролінгу.
Тема 7	Практичне заняття за темою: Стратегічний фінансовий контролінг і система збалансованих показників.

Перелік самостійної роботи за навчальною дисципліною наведено в табл. 3.

Перелік самостійної роботи

Назва теми	Зміст
Тема 1.	Питання для самостійного опрацювання 1. Зміст поняття «фінансовий контролінг», порівняння його з традиційними формами контролю у фінансовому менеджменті. 2. Функції фінансового контролінгу в системі стратегічного та оперативного управління підприємством. 3. Надати порівняльну характеристику між фінансовим контролінгом, управлінським обліком і внутрішнім аудитом. 4. Спільні та відмінні функції контролю і контролінгу у фінансовому управлінні.
Тема 2.	Питання для самостійного опрацювання 1. Місце служби фінансового контролінгу в організаційній структурі підприємства. 2. Переваги та ризики використання фінансового контролінгу в умовах економічної нестабільності та цифрової трансформації бізнесу. 3. Основні бар'єри впровадження фінансового контролінгу на підприємствах в Україні. 4. Переваги та недоліки застосування фінансового контролінгу на підприємствах із різними організаційними моделями
Тема 3.	Питання для самостійного опрацювання 1. Вплив нематеріальної мотивації на фінансово-господарські результати підприємства. 2. Взаємозв'язок між результативністю діяльності та побудовою системи мотивації персоналу. 3. Система мотивації та матеріальної винагороди: цілі, складові, приклади реалізації. 4. Вплив нематеріальної мотивації на фінансово-господарські результати підприємства.
Тема 4.	Питання для самостійного опрацювання 1. Контролінг витрат як інструмент фінансового управління підприємством. 2. Вплив структури собівартості продукції на управлінські рішення в межах контролінгу. 3. Заходи з підвищення ефективності фінансового контролінгу витрат на підприємстві. 4. Особливості застосування інструментів оперативного й стратегічного фінансового контролінгу в управлінні витратами.
Тема 5.	Питання для самостійного опрацювання 1. Бюджетування як ключовий інструмент управління витратами в системі фінансового контролінгу: переваги та обмеження. 2. Роль бюджетування у стратегічному та оперативному контролінгу на підприємстві. 3. Проблеми впровадження бюджетування на українських підприємствах і шляхи їх подолання. 4. Гнучке бюджетування як засіб адаптації фінансового контролінгу до нестабільного середовища.

Тема 6	Питання для самостійного опрацювання 1. Фінансова діагностика як складова стратегічного й оперативного контролінгу. 2. Роль фінансової діагностики в ухваленні управлінських рішень у межах контролінгу. 3. Порівняльний аналіз використання фінансової діагностики в українських та міжнародних компаніях. 4. Роль контролера у проведенні фінансової діагностики підприємства.
Тема 7	Питання для самостійного опрацювання 1. Стратегічний фінансовий контролінг як інструмент довгострокового управління вартістю підприємства. 2. Роль стратегічного контролінгу у формуванні та реалізації фінансової стратегії підприємства. 3. Інформаційне забезпечення стратегічного фінансового контролінгу: виклики та підходи. 4. Проблеми впровадження стратегічного фінансового контролінгу на українських підприємствах.

Кількість годин лекційних, практичних (семінарських) та лабораторних занять та годин самостійної роботи наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі викладання навчальної дисципліни для набуття визначених результатів навчання, активізації освітнього процесу передбачено застосування таких методів навчання, як: словесні (оглядова лекція (Тема 1), лекція-бесіда (Тема 2), проблемна лекція (Тема 3-5, 7), лекція-діалог (Тема 6); наочні (демонстрація (Теми 1-7); практичні: лабораторна робота (Тема 5), робота в малих групах (Теми 1-7).

ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Університет використовує 100 бальну накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних, практичних та лабораторних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача вищої освіти до виконання конкретної роботи і оцінюється сумою набраних балів.

Для дисциплін з формою семестрового контролю екзамен (іспит): максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє здобувачу вищої освіти скласти екзамен (іспит) – 35 балів.

Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію здобувача вищої освіти.

Семестровий контроль проводиться у формах семестрового екзамену (іспиту). Складання семестрового екзамену (іспиту) здійснюється під час екзаменаційної сесії.

Максимальна сума балів, яку може отримати здобувач вищої освіти під час екзамену (іспиту) – 40 балів. Мінімальна сума, за якою екзамен (іспит) вважається складеним – 25 балів.

Підсумкова оцінка за навчальною дисципліною визначається:

– для дисциплін з формою семестрового контролю екзамен (іспит) – сумуванням балів за поточний та підсумковий контроль.

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються наступні контрольні заходи:

Поточний контроль: виконання та захист практичних завдань – 20 балів; виконання та захист лабораторної роботи – 5 балів; виконання поточних контрольних робіт – 20 балів; написання есе – 15 балів.

Семестровий контроль: Екзамен (40 балів).

Більш детальну інформацію щодо системи оцінювання наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

Приклад екзаменаційного білета та критерії оцінювання для навчальної дисципліни з формою семестрового контролю екзамен (іспит)).

Приклад екзаменаційного білета

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
другий (магістерський) рівень вищої освіти
спеціальність 072 “Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок”
освітня програма «Фінанси і кредит»
Навчальна дисципліна «Фінансовий контролінг»

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ №1

Завдання № 1 (максимальна оцінка 10 балів)

Підприємство «Граніт» має філію, яка виробляє продукт найменування «ХХ». Філія є центром відповідальності інвестицій.

За результатами звітного року обсяг продаж склав 100 тис.шт. продукції. Ціна реалізації одиниці продукції складає 12 грн. Змінні витрати виробництва одиниці продукту «ХХ» - 4 грн. Постійні складають 560 тис.грн. Активи філії склали: на кінець попереднього року – 960 тис.грн, на кінець звітного року – 1040 тис.грн. Середня норма доходності, що застосовується для оцінки вартості капіталу – 14%.

У наступному році планується, що філія збереже обсяг діяльності звітного року. Крім того, керівництво розглядає пропозицію про прийняття індивідуального заказу на вироблення 160 тис. одиниць продукції за ціною 6 грн. за одиницю. Виконання цього заказу потребує додаткових постійних витрат в сумі 80 тис.грн. та залучення на початок року додаткових активів на суму 400 тис.грн.

Розрахуйте показники прибутковості продаж, обертаємося активів, рентабельність активів та залишкового прибутку філії. Обґрунтуйте можливість рекомендувати керівництву філії прийняти заказ.

Завдання № 2 (максимальна оцінка 15 балів)

Службою фінансового контролінгу розглядається три варіанти можливого фінансування підприємства «Галілео»: варіант А – підприємство повністю фінансово незалежне; варіант В – 50% власного капіталу замінюють залученим (на суму 1000 тис. грн); варіант С – доля залучених коштів складає 75% в структурі капіталу. Ціна залученого капіталу складає 20%. Очікуваний операційний прибуток складає 500 тис. грн.

Розрахуйте показники чистого прибутку та рентабельності власного капіталу для трьох аналізованих варіантів. Зробіть висновки про ступінь фінансового ризику акціонерів підприємства.

Завдання № 3 (максимальна оцінка 15 балів)

Підприємство «Еліта» виготовляє три види чохлів для мобільних телефонів: силіконові, кожані, зі шкірозамінника. Відділ продаж підприємства контролює всі питання, пов'язані зі збутом продукції та відокремлено в його організаційній структурі центр доходів.

Бюджет продаж на поточний рік включає такі дані (табл.1).

Таблиця 1

Дані про бюджетний дохід, тис.грн

Показник	Силіконові	Кожані	Зі шкірозамінника
Дохід від продаж, тис.грн.	750	1880	770
Ціна за одиницю	30	94	72

Фактичний загальний дохід від продаж надано в табл. 2.

Таблиця 2

Дані про фактичний дохід від реалізації

Показник	Силіконові	Кожані	Зі шкірозамінника
Дохід від продаж, тис.грн.	756	1710	768
Ціна за одиницю	28	95	24

Ви є фінансовим контролером підприємства. До Ваших функцій входить контроль відхилень від бюджетних показників всіх центрів відповідальності. Розрахуйте відхилення фактичного доходу від бюджетного та надайте оцінку ефективності роботи відділу продаж, як центру доходів.

Проведіть оцінку впливу факторів ціни, обсягу реалізації, в тому числі комбінації і кількості продажу продукції даного підприємства на суму відхилень від бюджетного доходу. Складіть пояснювальну записку для керівництва підприємства.

Розробіть найбільш, за Вашою думкою, зручну та інформативну форму звіту про виконання бюджетних показників для цього центру та надайте в ній отримані результати.

Затверджено на засіданні кафедри фінансів і кредиту протокол №__ від «__»_____20__р.

Екзаменатори
Зав.кафедрою

к.е.н., доц. Наталія САБЛІНА
д.е.н., проф. Ірина ЖУРАВЛЬОВА

Критерії оцінювання

Кожен екзаменаційний білет з дисципліни “Фінансовий контролінг” містить 3 завдання різного типу складності: стереотипне, діагностичне, евристичне.

Підсумкові бали за екзамен складаються із суми балів за виконання всіх завдань, що округлені до цілого числа за правилами математики.

Алгоритм вирішення кожного завдання включає окремі етапи, які відрізняються за складністю, трудомісткістю та значенням для розв'язання завдання. Тому окремі завдання та етапи їх розв'язання оцінюються відокремлено один від одного таким чином:

Критерії оцінювання стереотипного завдання 1 (10 балів)

Бал	Критерії оцінювання
1-3	Наведені простіші початкові формули без будь-яких пояснень, почав розрахунки за наведеними формулами, у розрахунках є математичні помилки, отримана відповідь не вірна, відсутня відповідь.
4-6	Отримав вірну відповідь без допущення методологічних помилок, використав типовий алгоритм з частковим пояснень, без висновків.
7-10	Виконав вірно всі дії за правильним алгоритмом, надав пояснення до проведених розрахунків та зробив обґрунтовані висновки.

Критерії оцінювання діагностичного завдання 2 (15 балів)

Бал	Критерії оцінювання
1-3	Наведені простіші початкові формули без будь-яких пояснень, почав розрахунки за наведеними формулами, у розрахунках є математичні помилки, отримана відповідь не вірна, відсутня відповідь.
4-6	Неповністю розв'язав завдання за вірним алгоритмом, навів окремі економічні формули з частковими поясненнями, виконав вірно окремі дії з числами з повним поясненням, надав відповіді на окремі запитання з частковими поясненнями.
7-10	Отримав вірну відповідь без допущення методологічних помилок, використав типовий алгоритм з частковим пояснень, без висновків.
11-15	Виконав вірно всі дії за правильним алгоритмом, запропонував альтернативні алгоритми вирішення завдання, надав пояснення до проведених розрахунків та зробив обґрунтовані висновки.

Критерії оцінювання евристичного завдання 3 (15 балів)

Бал	Критерії оцінювання
1-3	Здобувач стикається з труднощами при аналізі економічних явищ і процесів, виявляє здатність до викладання думки на елементарному рівні. В завданні допущені значні математичні помилки, відсутні висновки та вірна відповідь.
4-6	При виконанні завдань показано часткове застосування теоретичні знання для розв'язання поставлених задач. Наведені простіші початкові формули без будь-яких пояснень, почав розрахунки за наведеними формулами, у розрахунках є математичні помилки, отримана відповідь невірна, відсутні висновки.
7-10	При виконанні завдань здобувач застосовує узагальнені знання навчального матеріалу, що передбачені навчальною програмою. Припускається наявність незначних арифметичних помилок, але методичний підхід до вирішення завдання є вірним (тобто припущені неточності у розрахунках певних показників), використано типовий алгоритм з частковим поясненням зроблені узагальнені висновки.
11-12	Виконав вірно всі дії за типовим алгоритмом але не запропонував альтернативні алгоритми вирішення завдання, надав пояснення до проведених розрахунків не в повному обсязі та зробив узагальнені висновки.
13-15	При виконанні завдань здобувач застосовує системні знання навчального матеріалу, робить аргументовані та обґрунтовані висновки щодо отриманих результатів. При розкритті запитання дотримано логіку, структуру та стиль викладення матеріалу, обґрунтовану позицію автора щодо розглянутої проблеми, наведено основні напрямки її вирішення.

Рекомендована література

Основна

1. Корбутяк А. Г. Фінансовий контролінг [Електронний ресурс]: навчально-наочний посібник / Корбутяк А.Г., Єрмічук Н.І. – Чернівці, Вид-во ЧНУ, 2017. – 115 с. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2021_39_18.
2. Птащенко Л. О. Фінансовий контролінг [текст] навч. посіб. / Л. О. Птащенко, В. В. Сержанов. – Київ : «Центр учбової літератури», 2016. – 344 с.
3. Сабліна Н. В. Фінансовий контролінг [Електронний ресурс] : навчальний посібник / Н. В. Сабліна, Т. Б. Кузенко. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. – 161 с. – Режим доступу : <https://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/23045/1/2019%20-%20%20d0%a1%d0%b0%d0%b1%d0%bb%d1%96%d0%bd%d0%b0%20%d0%9d%20%d0%92%2c%20%d0%9a%d1%83%d0%b7%d0%b5%d0%bd%d0%ba%d0%be%20%d0%a2%20%d0%91.pdf>

Додаткова

4. Гринчишин Я. Вдосконалення процесу бюджетування підприємств в умовах невизначеності / Я. Гричишин // Економіка та суспільство. – 2022. – №43. – Режим доступу: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-43-6>
5. Журавльова І. В. Фінансовий менеджмент і контролінг у сфері бізнесу [Електронний ресурс] : навчальний посібник / І. В. Журавльова, Н. В. Сабліна. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. – 174 с. – Режим доступу : <https://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/23720/1/2018-%d0%96%d1%83%d1%80%d0%b0%d0%b2%d0%bb%d1%8c%d0%be%d0%b2%d0%b0%20%d0%86%20%d0%92%2c%20%d0%a1%d0%b0%d0%b1%d0%bb%d1%96%d0%bd%d0%b0%20%d0%9d%20%d0%92.pdf>
5. Коробка С. В. Бюджетування як ключовий аспект контролінгу діяльності підприємства. / С. В. Коробка // Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління. – 2024. – №12. – Режим доступу : <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2024-12-04-02>
6. Сабліна Н. В. Фінансовий контролінг [Електронний ресурс]: методичні рекомендації до самостійної роботи студентів спеціальності 072 “Фінанси, банківська справа та страхування” другого (магістерського) рівня / укл. Н. В. Сабліна. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. – 48 с. – Режим доступу : <https://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/23851/1/2020-%d0%a1%d0%b0%d0%b1%d0%bb%d1%96%d0%bd%d0%b0%20%d0%9d.%20%d0%92.pdf>
7. Сабліна Н. В. Фінансовий контролінг : методичні рекомендації до практичних завдань для студентів спеціальності 072 "Фінанси, банківська справа та страхування" другого (магістерського) рівня / уклад. Н. В. Сабліна –

Харків : Вид. ХНЕУ, 2019. – 51 с. – Режим доступу : <https://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/21513/1/2019-%d0%a1%d0%b0%d0%b1%d0%bb%d1%96%d0%bd%d0%b0%20%d0%9d.%20%d0%92..pdf>

8. Сабліна Н. В. Реалізація контролінгу в промисловому бізнесі України / Н. В. Сабліна, Т. Б. Кузенко, О. Ю. Литовченко // Цифрова економіка та економічна безпека. – 2023. – №8(18). – С. 188-195. – Режим доступу : <https://dees.iei.od.ua/index.php/journal/article/view/249/245>

9. Сидорчук І. (2024). Фінансовий контролінг: організаційно-методичні основи формування та функціонування на підприємстві / І. Сидорчук // Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences. – 2024. - №336(6). – С. 56-61. – Режим доступу : <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-336-8>

10. Проноза П. В. Контролінгові механізми забезпечення фінансової безпеки підприємств приладобудування / П. В. Проноза, Т. Б. Кузенко, Н.В Сабліна // Економіка розвитку. – 2020. – Том 19. Випуск 3. – С. 1-11. – Режим доступу: <https://ecdev.com.ua/uk/journals/t-19-3-2020/kontrolingovi-mekhanizmi-zabezpechennya-finansovoyi-pidpriyemstv-priladobuduvannya>

11. Berest, M., & Sablina, N. Evaluation of the effectiveness of strategic and tactical controlling based on the analysis of the company's financial reports / M. Berest, N. Sablina // Development Management. – 2024. – №23(1). – P. 8-18. Available at: <https://devma.com.ua/en/journals/t-23-1-2024/otsinka-rezultativnosti-strategichnogo-ta-taktichnogo-kontrolingu-na-pidgrunti-analizu-finansovikh-zvityv-pidpriyemstva>

12. Pronoza, P., Kuzenko, T., Sablina, N. Implementation of financial control tools in the adaptive management of the financial security of the enterprise / P. Pronoza, T. Kuzenko, N. Sablina // Eastern-European Journal of Enterprise Technologies. – 2024. – 1 (13 (127)), P. 33 - 40. Available at: <https://doi.org/10.15587/1729-4061.2024.294765>

Ресурси мережі інтернет

13. Навчальні матеріали за навчальною дисципліною «Фінансовий контролінг» на сайті персональних навчальних систем ХНЕУ ім. С. Кузнеця. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=1737>

14. Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>